

Motion till riksdagen

1988/89:Jo502

av Olle Östrand m.fl. (s)

Kartläggning av dioxin i fisk

Tjernobykatastrofen orsakade våldsamma reaktioner bland konsumenter av fisk under 1986. De ideliga larmrapporterna om radioaktivitet i insjöfisk orsakade stort köpmotstånd av fisk och strömming trots att cesiumhalterna i havsfisk höll sig under livsmedelverkets gränsvärden. Rädslan gjorde att man bedömde fisk som fisk och massmedias rubriksättningar vid rapportering gjorde inte saken bättre. Yrkesfiskarnas säljorganisation efter Norrlandskusten, Gävlefisk, redovisade förluster på ca 1,8 milj. kr. under sex månader p.g.a. köpmotstånd. Ersättning från staten utgick med 0,63 milj. kr. Däremot erhöll yrkesfiskarna ingen ersättning för inkomstbortfall p.g.a. att de fick avstå från att fiska då Gävlefisk hade avsättningsproblem.

Efter det att marknaden för fisk stabiliserats något kom så nya larmrapporter om gifter i fisk under hösten 1988. Det är framför allt uppgifter om förekomst av det farliga giftet dioxin. Följande rubriker har använts i Norrlandstidningar som sammanfattning av vissa forskares uttalanden: 1 Jag fattar inte att de vågar rekommendera folk att äta fisken 2 Fisk kan ge oss cancer 3 Svarlista strömmingen 4 Nya larm om fisken 5 Ät inte fisken från Östersjön 6 Klorerade utsläpp har gjort havsfisken oätlig?

Reaktionen hos konsumenterna kommer genast. En nedgång i strömmings- och fiskförsäljningen beräknas bli 20–25%. Detta tillsammans med kraftigt minskade torskfångster innebär att yrkesfiskets överlevnad efter Norrlandskusten är i fara.

Forskarnas uttalanden bygger på de spridda analysvärden och indikationer man fått av undersökningar av botten sediment i vissa kustområden och ett fåtal fiskar från framför allt Bottenhavet och Östersjön. Man erkänner att det inte går att göra en säker riskbedömning med nuvarande underlag som grund. Trots detta utnyttjar man tillfället att redovisa egna bedömningar och ställningstaganden till massmedia. Forskare som vill tona ned dioxinfaran och istället peka på fördelarna av fiskkonsumtion syns sällan i massmedia.

Pågående debatt drabbar inte enbart yrkesfisket utan också tusentals fritidsfiskare som fångar sin husbehovsfisk vid kusten och där fisket utgör en viktig del i rekreationen.

Nu måste genast en omfattande kartläggning göras av dioxinförekomsten i de viktigaste fiskarterna längs Norrlandskusten. Livsmedelsverket måste därefter komma med besked till konsumenterna om fisken som livsmedel så snart underlag finns för en någorlunda säker riskbedömning.

Skulle det visa sig att fisk är otjänlig som människoföda i något kustområde är det viktigt att besluta om svartlistning så att fiskarna kan undvika att fånga fisk i sådana områden.

Det är där också angeläget att den utökade kontrollen av livsmedel som jordbruksministern aviserat även omfattar fisk.

Mot. 1988/89
Jo502

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en omedelbar kartläggning av dioxinförekomsten i de viktigaste fiskarterna efter Norrlandskusten.

Stockholm den 17 januari 1989

Olle Östrand (s)

Axel Andersson (s)

Roland Brännström (s)

Bo Forslund (s)

Sten-Ove Sundström (s)